

BURMA

De fick fly när en mobb kom till byn. Nu bor Salama Khoto i flyktingläger med barnen Muhammad Elias, Shana Ali och yngsta dottern som ännu inte fått något namn. Vad som har hänt med hennes man vet hon inte.

Över 100 000 personer från den muslimska minoriteten rohingya i Burma lever idag mer

Muslimmer jagas bort med våld

Vägen från militärdiktatur till demokrati i Burma är långt ifrån spikrak. I Arakan i västra delen av landet röstade den buddistiska majoriteten fram en anti-muslimsk delstatsregering. Resultatet liknar etnisk rensning.

SITTWE

Med sitt milda sätt och varma leende framstår Ashin Ariya Vunsa som sinnebild av en buddistisk munk. Hans kloster Shwe Zedi är en betydelsefull institution i Arakans provinshuvudstad Sittwe, och i bönerummet lyssnar en grupp unga anhängare uppmärksamt medan abboten målar upp en bild av ett demografiskt hot.

Om 30 år kommer muslimerna att vara i majoritet. De tar ofta fyra fruar eller mer och alla fruarna föder många barn. Särskilt deras ledare ser till att skaffa så många barn de kan.

Ashin Ariya Vunsa ser sig själv som en tolerant man. Även om det enklaste vore att deportera alla muslimer är han beredd att sträcka ut en hand. Genom utbildningsinsatser kunde kvinnorna uppmanas att föda färre barn, genom avtal kunde männen förbinda sig att inte bråka med sina buddistiska grannar.

Men det sistnämnda skulle bli svårt, resonerar abboten. Våldet ligger i deras natur.

Överallt krigar de, till och med mot varandra. I Irak dödar muslimer varandra, i Afghanistan och i Syrien också. Men nu när de är här blir det ett problem för oss.

När Ashin Ariya Vunsa pratar om oss menar han de buddistiska rakhine, en av Burmas 135 erkända folkgrupper, som utgör tre fjärdedelar av Arakans knappt fyra miljoner invånare. Den sista fjärdedelen består av de muslimska rohingya, enligt FN en av världens mest förföljda minoriteter.

Efter militärjuntans maktövertagande 1962 trappades förtrycket mot rohingya gradvis upp och under de följande årtiondena flydde hundratusentals över gränsen till Bangladesh. 1982 fråntogs ny lagstiftning gruppen dess status som burmesiska

medborgare. Sedan dess betraktas rohingya, trots sin långa och väldokumenterade historia i Arakan, som illegala invandrare i Burma.

Spänningar mellan rakhine och rohingya har funnits länge, men juntan var, trots sin diskriminering av muslimer, mån om att motsättningarna inte skulle övergå i öppen konflikt. De bägge grupperna har levt sida vid sida i om inte förtryllig så åtminstone relativt fredlig samexistens. Tills nu.

Jag var hemma när de kom, säger Salama Khoto. Min man sade åt mig att ta barnen och fly med resten av byborna. Han skulle bara springa till affären vi ägde och hämta våra besparingar, hur skulle vi annars kunna leva?

Det var den 11 juni förra året och Salama Khoto såg aldrig sin make igen. Byn brändes till grunden av en rakhinsk folkmassa och med all sannolikhet blev

Beirut: Jenny Gustafsson Belgrad: Christina Wassholm Buenos Aires: Kinga Sandén Istanbul: Tomas Thorén
Kairo: Eva Plesner Köpenhamn: Karin Zillén London: Charlotta Buxton Madrid: Thomas Gustafsson New York: Lennart Pehrson
Paris: Magnus Falkehed Rio de Janeiro: Henrik Brandão Jönsson Rom: Kristina Kappelin Shanghai: Ola Wong Tokyo: Said Karlsson

Tayuba Sayeedulla med fyraåriga sonen Mohammad i tältet i flyktinglägret Thet Kee. Hon är änka och har sex barn – samtliga lider av diarré och undernäring.

Det råder stor brist på mat i flyktinglägren, de matransoner som FN:s livsmedelsprogram bidrar med räcker inte till.

eller mindre som fångar i läger. Trots att de bott i Burma i generationer framtogs de 1982 sin status som medborgare. FOTO: JONAS GRATZER

Mohammad Elias ett av de första offren för den våldsvåg som hittills skördat minst 100 muslimska liv.

Upprinnelsen till våldsamheterna ska ha varit att en ung buddistisk kvinna våldtog av tre rohingya. Efter att buddister hämnats genom att mörda en grupp muslimska pilgrimer utbröt regelrätta strider mellan grupperna i Sittwe.

Bägge sidor anklagar varandra och många av uppgifter är svåra att kontrollera, men oavsett hur konflikten uppkom är det lätt att identifiera förlorarna. Situationen har fortsatt att förvärras, med ökande tillströmning till de flyktingläger som idag rymmer omkring 115 000 rohingya som följd.

I lägren har konflikten resulterat i ett humanitärt nödläge. Sjukdomar frodas i de osanitära förhållandena och de knappa matransoner FN:s livsmedelsprogram bidrar med räcker

er inte till. Salama Khoto bor numera i lägret Then Daw Lee tillsammans med sina tre barn. Hon vet inte hur hon ska kunna ge dem mat. Eller hur hon ska förklara.

– De två yngsta är för små för att förstå, men den äldsta frågar efter sin far.

Burmesisk militär bevakar ingångarna till lägren. Officiellt skyddar de invånarna från attacker, men de ser också till att ingen tar sig ut. De rohingya som flytt våldet är internerade.

Enligt Kyaw Hla Aung försökte armén aldrig dämpa oroligheterna utan deltog aktivt i fördrivningen av rohingya.

– De förde oss till moskén under vapenhot och höll kvar oss där medan rakhine brände ned våra hus.

Hans vittnesmål stöds av uppgifter från Human Rights Watch. I en rapport med den talande titeln ”Regeringen kunde ha stoppat detta” beskrivs hur de

”De förde oss till moskén under vapenhot och höll kvar oss där medan rakhine brände ned våra hus.”

Kyaw Hla Aung.

våpnade styrkorna bedrivna en kampanj av våld och tvångsflyttningar.

73-åriga Kyaw Hla Aung är advokat och har ett långt engagemang inom den burmesiska demokratirörelsen bakom sig. Totalt har han avtjänat över elva år i fängelse. Det är ett ödets ironi att den förföljelse han nu drabbats av åtminstone delvis är en följd av de demokratiska reformer militärjuntan slutligen ansåg sig tvingad till.

Rakhine Nationalities Development Party, RNDP, bildades inför valet till del-

statsparlamentet i november 2010 och utmärktes redan från början av en tydlig antimuslimsk agenda. Partiet vann en jordskredsseger och har sedan dess fortsatt att aktivt hetsa mot Arakans muslimer.

Samtidigt har röster som tidigare opponerat sig mot förtrycket tystnat. Fredspristagaren Aung San Suu Kyi stödde tidigare rohingyas kamp för medborgerliga rättigheter, men när folkgruppen nu utsätts för vad som liknar en etnisk rensning har hon vägrat fördöma våldet.

– En gång i tiden sade hon att en majoritet aldrig får förtrycka en minoritet, nu erkänner hon inte ens att vi existerar. Jag tror att hon är rädd att förlora stöd bland buddister, säger Kyaw Hla Aung.

Vad som kommer att ske med de över 100 000 muslimer som under svåra förhållanden hålls internerade är ovisst. President Thein Sein har uttryckt önskemål

om att de ska deporteras, men Burma har inga grannar som är beredda att ta emot dem. Till dess att dödläget bryts tycks rohingyabefolkningen vara lämnade åt sitt öde.

Politiska ledare från Reinholdt till Obama talar om en utveckling i Burma som går åt rätt håll och lovar utökade handelsförbindelser. Bägge tog upp rohingyas belägenhet under sina Burmabesök i november, den svenske statsministern i samtal med presidenten och den amerikanske presidenten i ett offentligt tal.

Gesten var uppskattad, men otillräcklig.

– Alla var så lyckliga när Mr Obama visade sitt stöd för oss, säger Ehmed Nijad, som innan han tvingades fly undervisade i kemi och biologi.

– Men natten då han åkte fortsatte de att bränna våra byar.

TEXT: IVAR ANDERSEN
utland@sydsvenskan.se

FAKTA

Burma

■ Efter självständigheten från Storbritannien 1948 antog Burma en demokratisk konstitution. 1962 genomfördes en militärledd statskupp och fram till 2010 styrdes landet av en junta.

■ Efter omfattande protester 2007, där landets buddistiska munkar hade en ledande roll, inleddes en reformprocess. Fria val utlovades till 2010 och hundratals politiska fångar släpptes.

■ Reformprocessen har dock fått hård kritik. Oppositionella i exil menar att juntan skapat en skendemokrati för att förbättra sitt anseende samtidigt som den försäkrat sig om fortsatt maktinnehav.